

Fig. 1. Området ved Fisketorvet og byens retterting («Foru(m) Justiciarum et piscariu(m)»), ved hvis østside Helligåndshuset var placeret (s. 1887). Udsnit af bykort 1593 i Georg Braun og Frans Hogenberg, *Civitates orbis terrarum*, V, København 1597, jfr. s. 79, fig. 8. - Fisketorvet with the city court, on the east side of which the hospital of the Holy Ghost was situated.

†KIRKE I HELLIGÅNDSHUSET

NOTER s. 1888

På et tidspunkt før 24. april 1437 ansøgte Odensepræsten Peder Jensen om pavelig stadfæstelse af et af ham nyoprettet hospital til ære for Gud og Jomfru Maria og viet til Helligånden, S. Antonius og S. Olaf. Hospitalet, der var beregnet til fattige og syge, havde en kirke eller et kapel («capella») og en kirkegård, alt indviet af Fyns biskop, Navne.¹ For at konsolidere den nye stiftelses økonomi bad Peder Jensen yderligere om tilladelse til at indlemme grund og gods, der tidligere havde tilhørt et nu ødelagt †hospital for fattige, pilgrimme og syge. Ansøgningen, der i første instans blev imødekommet, annulleredes imidlertid allerede januar 1438, da det efter indsigelse fra Knudsklosterets prior og kapitel viste sig, at det omtalte hospitalsgods tilhørte domkirken eller rettere kapitelbordet.² Ikke desto mindre må disse problemer snart efter være ryddet af vejen, siden Peder Jensen allerede august samme år og igen juni 1442 kunne underskrive sig som »den Helligaands Hus' Forstander i Othense».³ Om det ældre hospitals beliggenhed og alder vides intet nærmere.⁴ Hvorvidt det nyoprettede Helligåndshus i øvrigt bevarede tilknytningen til domkapitlet og fortsat stod under dettes tilsyn på samme måde, som det kendes i Roskilde, Lund, Ribe og Århus, står heller ikke klart.⁵

I Christian I's regeringstid, da flere ældre helligåndshuse lagdes ind under helligåndensordenen (Ålborg (1451), Nakskov (1470), København (1474), Fåborg (1477), Malmø (1480) og Randers (1480'erne),⁶ synes også institutionen i Odense at være undergået en både administrativ og fysisk ændring. Helligåndshusets daværende forstander, lægpræsten Hans Olsen, opnåede således 1478 en pavelig stadfæstelse af, at det nyligt grundlagte Helligåndskloster i Fåborg måtte få tillagt det ældre kloster af samme orden i Nakskov sammen med andet gods, erhvervet af Odensehospitalet, specielt en grund, der forløb fra kirkegården til bækken mod nord, tillige med alle de bygninger, der var opført (herpå) af ham selv («specialiter unum fundum a cimaterio usque ad torrentem versus aquilonem cum omnibus edificiis per ipsum Johannem constructis».)⁷ Ifølge en senere overleveret notits skulle Helligåndshuset i Odense vitterligt være blevet fornyet 1478 efter pavelig billigelse, hvilket bevidnedes af rådmændene Johannes Jes Mule og Hieronimus Olsen samt af ovennævnte Hans Olsen, nu betegnet som prior for Helligåndsklosteret i Fåborg.⁸ Tilsyneladende fik Odenseinstitutionen status som anneks eller filial til klosteret i Fåborg, men man beholdt sin egen præst og forstander, undertiden én og samme

Fig. 2. Aftryk af Helligåndshusets konventsegl, 2. fjerdedel af 1400'erne (s. 1886). Efter Henry Petersen, *Danske gejstlige Sigiller. - Impression of convent seal of the hospital of the Holy Ghost* (p. 1886). Second quarter of the 15th century.

person.⁹ At Helligåndshusets kirke på dette tidspunkt havde en vis anseelse, herom vidner den omstændighed, at det kongelige retterting 1497 blev holdt i »Helligesthuss Kirke«, ikke i Sortebrødre klosterkirke som vanligt (s. 1756).¹⁰

Den gavmilde dronning Christine, som betænkte andre af byens velgørende stiftelser, deriblandt det af Helligåndshuset uafhængige hospital på S. Hans kirkegård (også benævnt 'Helligesthus', jfr. s. 1232) begavede hospitalet både 1504 og 1505.¹¹

1540 besegledes Helligåndshusets skæbne, da det (betegnet som »hellig Geistes her ibid(em) ved Tinget«) i lighed med Gråbrødre kloster (fraregnet kirken, jfr. s. 1559), Sortebrødre kloster, det ovennævnte sygehus på S. Hans kirkegård samt klosteret i Fåborg indlemmedes i byens nyoprettede Almindelige Hospital.¹² Indlemmelsen gjaldt også institutionens gods og ejendomme (»Tilliggelse«) i og uden for byen. Det følgende år skænkede kongen imidlertid kirken og kirkegården til fire privatpersoner, Peder Christensen, Christiern Lauridsen (Mule), Anne (Bang), Mikkel Mules enke, og Anne Weilofs.¹³ Fra regnet var dog den del af kirkegården, som Jørgen Nielsen havde livsbrev på, måske det nøje specificerede areal (jfr. ndf.), som han i et udateret brev (før 1541) havde fået adkomstret til mod betaling af en afgift til Hospitalet eller en anden ejendom, som han ligeledes betalte afgift for i henhold til brev fra Hans Knudsen og Mikkel Mule, tidligere forstander for Helligåndshuset.¹⁴

I disse år handlede der også flittigt med andre af områdets ejendomme, karakteriseret som enten beliggende ved Helligåndshuset, ved institutionens hovedgård, eller på kirkens og kirkegårdens grund. Således 1540, da Lauritz Kotte fik brev på et stykke jord 'ved Helliggeistes hovedgård', måske identisk med den fjerdepart af 'fordum helliggeist kirke og kirke-

gård østen bytinget', som hans bror Jørgen Kotte 1556 afhændede til Hans Mule og dennes familie.¹⁵ Selve hovedgården blev bortfæstet til fru Else Pedersdatter, Thomas Nielsens enke, der 1543 svarede hospitalet afgift heraf.¹⁶ 1543 fik Wellum Kelebrecker (Vilhelm Pedersen Kedelbrecker) stadfæstelse på et pantebrev vedrørende en gård 'ved Helligesthus' som Jep Unkersen havde pantsat til hans far for 400 mk.¹⁷ Endelig noterede storkøbmanden Oluf Bager i låsebrevet over sine ejendomme fra 1584 bl.a. 'Hellig Geistis kierkegaard'.¹⁸ Oluf Bager og hans familie ejede i øvrigt en række huse ved Overgades nordside, der må have grænset op til eller måske ligefrem var placeret på Helligåndshusets område, jfr. også ndf.¹⁹

1597 fastslog Braun og Hogenberg i deres Odensebeskrivelse, at Helligåndshusets kirke nu var helt forladt, sammenstyrtet og ruineret, og det samme indtryk bekræftes af en kilde fra o. 1692. Som det fremgår af samme to kilder, skulle kirken være viet S. Gertrud (*værnehelgen*).²⁰

Fra Helligåndshuset kendes aftryk af to segl, 2. fjerdedel af 1400'erne. 1) (Fig. 2), konventsegl, cirkulært, med et ligearmet kors, kronet af en due (Helligåndsduen) og med minuskelindskriften: »Sigil(lum) curie hospitalis s(an)c(t)i sp(iritu)s ot(toni)e« (segl for Helligåndshospitalets forsamling i Odense). Kendt i aftryk fra 16. aug. 1438.²¹ 2) Segl for hospitalsforstanderen, Peder Jensen. Omskriften, der er utydelig, rummer navnet på Helligåndshusets første forstander, »Per Jensøn« og smykket af et bogstav eller bømærke. Kendt i aftryk fra 16. juni 1442.²²

Arkæologiske undersøgelser. I forbindelse med gade-gennembruddet ved anlægget i Thomas B. Thriges gade o. 1970, der gennemskar det areal, som afgrænsedes af Hans Jensens Stræde i nord, Korsgade og Overgade i syd, Overstræde og Bangs Boder i øst samt Fisketorvet og Nørregade i vest, foretoges en række undersøgelser og prøveudgravninger 1972 samt 1995-96.²³ Undersøgelserne gennemførtes inden for det område, hvor Helligåndshuset antagelig havde været placeret. 1972 registreredes i forbindelse med fundamentudgravningen til den moderne mur mod Thomas B. Thriges gade flere profilstykker samt ved Bangs Boder flere gruber med middelalderlige potteskår; endvidere to teglgulve i forskelligt niveau. Den senere prøveudgravning iværksattes i forbindelse med byggeriet af børnekulturhuset Fyrtojet i den tidligere apoteker Gustav Lotzes have, anlagt bag Løveapoteket i Overgade 8.²⁴ Ved den sidstnævnte udgravning afdækkedes et 500 m² stort område ved etablering af tre nord-sydgående søgegrøfter (felt 1-3) mellem Hans Jensens Stræde og Bangs Boder. Nordligst på grunden registreredes sumpområdet langs med Rosenbækken med en række gruber, antagelig grustagningshuller, sekundært (efter 1300) anvendt til affaldshuller. Sydligere på området afdæk-

kedes rester af en bygning, antagelig af bindingsværk, fra 1500'ernes begyndelse med gulv af røde og gule fliser, lagt i skaktavlmønster. Endvidere et lokum fra 1400'erne samt spor af andre tidligere bygninger (syldsten, stolper) og forskellig brølægning af tegl og marksten. Af det rige fundmateriale kan intet dog med sikkerhed knyttes til Helligåndshusets tilstedeværelse. Der blev heller ikke iagttaget begravelser, der kunne tyde på forekomsten af en kirkegård inden for det udgravede område.

Beliggenhed. Selvom Helligåndshusets og de tilhørende bygningers beliggenhed ikke lader sig fastslå ad arkæologisk vej, rummer de skriftlige kilder en række oplysninger, der muliggør en omtrentlig placering af institutionen. Lokaliseringen ved Fisketorvet, hvor også byens retterting lå (tidligst benævnt 1593 af Braun og Hogenberg som »Forum Justiciarum et piscarium«, jfr. fig. 1), kan tidligst påvises 1496²⁵ og lader sig yderligere præcisere til torvets østside.²⁶ Hvor langt mod nord og syd området har strakt sig, lader sig nogenlunde fastslå. Erhvervelsen af en grund (og bebyggelsen af samme) 1478 fra kirkegården til bækken mod nord taler for, at Byens Bæk (senere Rosenbækken) har dannet en nordgrænse, hvad enten det har været den gren, der forløb via Gravene og Hans Jensens Stræde og indgik i byens nordre befæstning eller den sydligere, der ifølge fig. 1 krydsede Nørregade tæt ved Fisketorvet.²⁷ At området mod nordvest og nord har grænset op mod netop Nørregade og Hans Jensens stræde (Byens Bæk) turde også udledes af beskrivelsen af Jørgen Nielsens grund o. 1540 (jfr. ovf.), der i længden strakte sig fra Adelgaden (formentlig Nørregade) og 'udi øster' (dvs. mod øst) 42 alen (ca. 26,3 m), og i bredden i nord og syd fra 'agestrædet' (Hans Jensens stræde?) og til kirkemuren 22 alen (ca. 13,75 m), således at 'agevejen' (den førnævnte?) blev fri til hovedgården.²⁸

Mod syd har Overgade og dens forlængelse mod øst, Korsgade, antagelig dannet grænse. Placeringen af Helliggejsthusets hovedgård, der lå ved en grund, erhvervet 1540 af Lauritz Kotte og hans familie (jfr. ovf.), var muligvis ved Overgade, øst for Oluf Bagers fædrene gård (nr. 8-10) og måske senere ejet af denne.²⁹ Den om-

stændighed, at Oluf Bager, der siden ejede flere ejendomme langs gadens nord (og syd-)side og desuden skrev sig til institutionens kirkegård, kunne pege i retning af, at storkøbmanden måske overtog andre af de attraktive grunde, der var solgt fra Helligåndshuset og lå placeret ved Overgade, hvor hans egen fader, Niels Bager allerede o. 1529 havde sin ejendom.³⁰

Helligåndshusets afgrænsning mod øst lader sig ikke nærmere fastslå. Blot må det antages, at Sortebrødre klostrets område har dannet den definitive østgrænse (jfr. s. 1758).

Bygninger. Som fastslået allerede 1437 omfattede institutionen et hospital, en kirke og en kirkegård (jfr. ovf.). Hertil kom et ukendt antal bygninger, opført 1478, samt en hovedgård, nævnt o. 1540 (jfr. ovf.). Hvorvidt sidstnævnte har fungeret som centrum for institutionens produktion af materielle fornødheder eller har dannet ramme om andre behov, hospitalsvirksomhed, administration eller som bolig for de til institutionen knyttede personer, er uvist. Den efter en senere tradition betegnede »Priorgård« (nedrevet 1897) ved knudepunktet mellem Vestergade, Stålstræde og Korsgade, er tidligere blevet tolket som bolig for Fåborgklosterets prior og for Helligåndshospitalets forstander. Der savnes dog arkivalisk belæg herfor, ligesom selve grunden heller ikke synes omfattet af de ejendomme, der 1540 overgik til Almindelig Hospital og kort derefter videreførtes.³¹

Som nævnt kendes hverken den nøjagtige placering eller udformning af Helligåndshusets kirke. Muligvis har den haft facade mod Fisketorvet, men lader sig dog ikke særligt udpege blandt de bygninger, der på fig. 1 er gengivet langs torvets østside. Samtidig er det uvist, hvilke af de gengivne bygninger inden for det rektangulære område, hvorpå institutionen må have ligget (markeret af Fisketorvet, Nørregade, Hans Jensens Stræde, Bangs Boder, Overstræde, Overgade og Korsgade), der hidrører fra det middelalderlige kompleks eller snarere afspejler det store eftermiddelalderlige byggeri på stedet. Et beplantet, åbent område i arelets nordøsthjørne, som senere indgik i de omkransende ejendommers haverum, kan være en remi-

niscens af stedets kirkegård. Som nævnt ovf. er der dog ikke påvist begravelser inden for den udgravede parcel af dette areal.

KILDER OG HENVISNINGER

Møntergården, Odense. Udgravningsberetning (Lotzes Have) ved Eskil Arentoft, 1996 (LH95).

Litteratur. J. Lindbæk og G. Stemann, *De danske Helligaandsklostre*, Kbh. 1906, 140, 151, 153. - Vilh. Lorenzen, *De danske Helligaandsklostres Bygningshistorie*, Kbh. 1912, 36-39.

Redaktion ved Birgitte Bøggild Johannsen, afsluttet juni 2000.

NOTER

¹ *ActaPont* III, nr. 1786 (24. april 1437) med pave Eugen IV's befaling til abbeden i Holme kloster om at bekræfte hospitalets oprettelse. *Bisgaard* (note 54, s. 1744) 263 foreslår tankevækkende, at hospitalets oprettelse kunne have forbindelse med Elende lav, der grundlagdes 1435 og havde sit lavshus tæt ved (i Hærstræde nær S. Albani Stræde, senere Albani Torv).

² *ActaPont* III, nr. 1786 (24. april 1437); nr. 1808 (10. jan. 1438).

³ *Repert* II, nr. 6968 (16. aug. 1438); nr. 7251 (16. juni 1442).

⁴ 1365 omtales et hospital ved S. Knuds kloster, jfr. *DiplDan* III, 7, nr. 278, hvilket kan være identisk med den ødelagte institution, jfr. Christensen, *Middelalderbyen* 111f. Beliggenheden af hospitalsgrunden kan have været ved eller ligefrem identisk med det senere Helligåndshus' grund.

⁵ Jfr. *KultHistLeks* V, 407. At kapitlet muligvis fortsat har opretholdt en forbindelse med Helligåndshuset, herpå tyder dog den omstændighed, at Knudsklosterets prior, Chr. Povlsen 1548 i sit register over klosterets ejendomsbreve bl.a. anførte otte breve på gods i Hareholm, 'som ligger og er givet til helliggejsthus kiircke her udi Odense østen fra Odense byting', jfr. *ÆldDaArkReg* V,1, 240.

⁶ J. Lindbæk og G. Stemann, *De danske Helligaandsklostre*, Kbh. 1906. Om Odense Helligåndshus, specielt 140, 151, 153; om samme endvidere Vilh. Lorenzen, *De danske Helligaandsklostres Bygningshistorie*, Kbh. 1912, 36-39.

⁷ *ActaPont* IV nr. 2709 (14. marts 1478).

⁸ KglBibl. *GIKglSaml* 2349, 4°, Jacob Bircherod, *Collectanea Fionensia*. Refereret af *Vedel Simonsen* II,1, 1, af Engelstoft, *Byhistorie* 67, samt af Lindbæk nr. 153 (14. marts 1478); sidstnævnte opfattede dog notitisen som en reference til ovennævnte pavebrev, dog med »adskillige Misforstaaelser«.

⁹ Jfr. Engelstoft, *Byhistorie* 68f.

¹⁰ *Repert* II, nr. 6409 (17. juni).

¹¹ *Dronning Christine* 93, 112, 145.

¹² *HofmFund* V, 149-50; *DaKancReg* (3. maj 1540). Fundatsen gengives også i C. T. Engelstoft, »Odense Hospital eller Graabrødre Hospitals Historie«, *FySaml* 4, 1871, 14-15, dog med en lakune netop i omtalen af Helligåndshuset.

¹³ Jfr. udtog, dateret mandag efter S. Markus' dag (dvs. 11. okt.) 1541 i LAFyn. *Odense Graabrødre Hospitals ark*. Kopibog 1709, 94. Gengivet i Engelstoft, *Byhistorie* 524 samt omtalt i Engelstoft, »Odense Hospital ...« (note 12) 16, note 3.

¹⁴ Jfr. udtog i LAFyn. *Odense Graabrødre Hospitals ark*. Kopibog 1709, 94. Gengivet i Engelstoft, *Byhistorie* 523 (bilag 3).

¹⁵ Jfr. udtog 11. okt. 1541 (note 13). Om dokumentet fra 1556, jfr. KglBibl. *NyKglSaml* 402, fol. *Copie af endeel Breve, Fyens Stift angaaende (...) samlede af Th. B. Bircherod*, 1731.

¹⁶ *HofmFund* V, 180. Hovedgårdens afgift var 1 pd. (2,5 tønne) rug og 1 fjerding smør.

¹⁷ *De kgl. Rettertingsdomme og Rigens Forfølgninger fra Christian III's tid* I, udg. Troels Dahlerup, Kbh. 1959, 616.

¹⁸ G. L. Wad, »Til Oluf Bagers og hans Slægts Historie«, *FyFort* IV, 27 (nr 5).

¹⁹ Oluf Bagers egen fædrene gård lå på den østlige del af Overgade nr. 8 og den vestlige del af nr. 10, jfr. *Wad* (note 18) 26 og note 1-3. Hvornår hans far, købmand Niels Bager, havde erhvervet/opført ejendommen vides ikke, men han skal have beboet den 1529, jfr. Engelstoft, *Byhistorie* 119. 1584 ejede storkøbmanden desuden de to murede huse øst herfor samt det hus, Niels Madsen beboede, bortset fra en mindre del, som hospitalet havde ejendomsret til. Endvidere det nye murede hus vest herfor (Overgade nr. 4, betegnet »Jordan« og opført 1581), der erstattede to våninger (dvs. mindre bygninger) og strakte sig mod vest til 'gamle Herman Vales' hus' (vistnok på hjørnet af Korsgade og Fisketorvet, jfr. Engelstoft, *Byhistorie* 120) og i længden til 'hans eget portrum (...) mod Bytinget' (dvs. Fisketorvet).

²⁰ Jfr. Brauns og Hogenbergs Odensebeskrivelse fra 1597 i forbindelse med omtalen af Fisketorvet, *Otonivm* 32 (»ædes D. Gertrudi sacra, plane nunc desolata«; »eine Kirche zu S. Gertraut(...), so dieser zeit gar eingefallen ist«; »l'Eglise de sainte Gertrude (...), qui est maintenant toute ruinée«), I en utrykt, anonym tale, holdt i forbindelse med 175-års jubilæet for Reformationen 1692, omtales, at Fyns første superintendent, Jørgen Jensen Sadolin, efter 1531 at være vendt tilbage til Odense, alvorligt belærte folket om deres fejltagelser 'i en bygning i denne by, viet den hellige Gertrud og idag helt jævnet med jorden, snarere egnet til dyrkelse af haver fremfor af afguder'

(»in æde hujus urbis Divæ Gertrudæ sacra, quæ hodie solo æquata, hortorum quam idolorum promptior«). Jfr. H. F. Rørdam, »Fra Reformationens Tidsalder VI«, *KirkehistSaml* III,3, 1881-83, 237, trykt efter en afskrift i Christian Brandts samlinger i *Fortegnelse paa Præster i Danmark, it. alia ecclesiastica Danica, Kallske saml.* 473, 4°, KglBibl. Episoden hentyder formentlig til Landemodet i Odense 27. maj 1532, da den unge luthertro prædikant forelagde sin egenhændige oversættelse af Luthers lille Katekismus og samtidig formandede de forsamlede præster om deres pligter ved undervisningen i den nye lære, jfr. Holger Fr. Rørdam, »Mester Jørgen Jensen Sadolin. Fyns Stifts Reformator og første evangeliske Biskop«, *FySaml* 4, 1867, 23ff. At Landemodet holdtes her og ikke i S. Gertruds kapel (jfr. ndf.), ville være en videreførelse af den ovf. omtalte praksis med at holde rettering på dette sted.

²¹ Henry Petersen, *Danske gejstlige Sigiller fra Middelalderen*, Kbh. 1886, nr. 590. *Repert* I, nr. 6968.

²² *Petersen* (note 21) nr. 591. *Repert* I, nr. 7251.

²³ Udgravningsberetning LH95 (Lotzes Have) ved Eskil Arentoft, Møntergården 1996.

²⁴ Jfr. Rich. Honoré og Niels Oxenvad, »Om Lotzes Have«, *FyMi* 1976, 63-80.

²⁵ Jfr. kong Hans' stadfæstelse 17. marts 1496 af Trefoldighedsgildets (Købmandsgildets) privilegier, i C. Nyrop, *Danmarks Gilde- og Lavsskraaer fra Middelalderen* I, Kbh. 1900, 778 (»marcket vid helligestis oc wid tinget«).

²⁶ Jfr. Chr. Povlsens registrant 1548 i *EldDaArkReg* V,1, 240 (»helliggejsthus kiircke (...) østen fra Odense byting«); *Copie af endeel Breve* (note 15) (1556, 'Helliggejst kirke og kirkegård østen Bytinget').

²⁷ Jfr. Christensen, *Middelalderbyen*, specielt 25f., 38ff.

²⁸ Jfr. note 27. Det er ikke klart, hvorvidt agevejen er forløbet i øst-vestgående retning, som hævdedet i Christensen, *Middelalderbyen* 62, eller i nord-sydgående retning. Den smst. omtalte punktering af vejen på fig. 38a mangler desuden.

²⁹ Jfr. Engelstoft, *Byhistorie* 119. Grunden kan være identisk med den, som 1556 af broderen, Jørgen Kotte, og Herman Vales' børn videresolgtes til Hans Mule og måske derfra igen kom på Oluf Bagers hænder, jfr. låsebrevet af 1584 (*Wad* (note 18), 26 (nr. 2)).

³⁰ Jfr. Engelstoft, *Byhistorie* 119.

³¹ Om »Priorgården«, jfr. Ebbe Hædersdal, »Priorgården i Odense«, *hikuin* 7, 1981, 149-62; Christensen, *Middelalderbyen* 84f.

†CHAPEL IN THE HOSPITAL OF THE HOLY GHOST

ENGLISH SUMMARY

At sometime prior to 24. April 1437 a new hospital was founded to the glory of God and the Virgin Mary; and dedicated to the Holy Ghost, St. Anthony and St. Olaf. The hospital, which replaced an earlier one under the cathedral chapter, was intended for the poor and infirm, and it possessed a church or chapel ("capella"). According to post-Reformation sources this chapel was consecrated to St. Gertrude and it had a cemetery attached to it. Already in 1438 a record mentions that the warden of the hospital was the priest Peder Jensen (cf. seal fig. 2). About 1478 the site of the institution was enlarged through

the purchase of plots of land north of the cemetery; these were at the same time transferred to the newly founded convent of the Holy Ghost in Fåborg, south Funen, probably in connection with the reorganisation of the foundation in Odense.

In 1540 its Odense properties, including the church or chapel, cemetery and main building, were sold to various private persons. In 1597 the church was described as being abandoned and in ruins.

The locality of the hospital of the Holy Ghost and buildings pertaining to it have not come to

light during archaeological excavations (the latest digs in the area, 1995-96, were in what is now the Lotze gardens), but its whereabouts can be roughly deduced from written sources. Thus the institution presumably occupied a rectangular area between Fisketorvet and Nørregade in the west, Hans Jensens Stræde (and the stream running through town) in the north, Bangs

Boder and Overstræde in the east, and Overgade and Korsgade in the south. Possibly the church's principal facade overlooked Fisketorvet, whereas the cemetery might have been situated in the north-east corner of the site: corresponding to the open land shown in the view of Odense published by Braun and Hogenberg (fig. 1).